

Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΡΑΨΑΝΙΩΤΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΕΛΑΙΩΝΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Η δράση του Ραψανιώτη αγωνιστή του 1821 Αναστασίου Ελαιώνος (Ραψάνη 1782-Ναύπλιο 1852) ήταν σχεδόν άγνωστη μέχρι σήμερα. Όσα λίγα γνωρίζαμε γι' αυτόν τα οφείλουμε, κυρίως, στο Νικόλαο Κασομούλη, ο οποίος, στα *Ενθυμήματά* του, αναφέρεται εκτός των άλλων και στην καταγωγή του, καθώς τον χαρακτηρίζει Ραψανιώτη.¹ Μία ανέκδοτη επιστολή, όμως, του Αναστασίου Ελαιώνος προς τον Ιωάννη Κωλέττη, με ημερομηνία 24 Μαρτίου 1826,² την οποία πρόσφατα μου έθεσε υπόψη ο Κώστας Σπανός, μου έδωσε την αφορμή να ενδιαφερθώ και να ερευνήσω τη δράση του κατά την Επανάσταση του 1821. Η επιστολή αυτή, στην οποία ο Αναστάσιος Ελαιών παρακαλεί τον Ιω. Κωλέττη να φροντίσει ώστε να λάβει από τη Διοίκηση το υπόλοιπο των οφειλομένων χρημάτων, είναι χαρακτηριστική για τη συμμετοχή του στην ελληνική επανάσταση. Σε ένα άλλο έγγραφο, με ημερομηνία 23 Ιανουαρίου του έτους 1828, το οποίο εντόπισα στο περιοδικό *Μακεδονικά*,³ ο Αναστάσιος Ελαιών, ως πληρεξούσιος των κατοίκων της περιοχής τού Ολύμπου, και δύο ακόμη πληρεξούσιοι της αυτής περιοχής απευθύνονται στον Ιωάννη Καποδίστρια και ζητούν την παρέμβασή του προκειμένου να συμπεριληφθεί και ο Όλυμπος στις περιοχές οι οποίες θα απελευθερώνονταν. Είχε προηγηθεί, βέβαια, μία άλλη επιστολή προς τους ανωτέρω πληρεξουσίου από τη Σκόπελο, με ημερομηνία 3 Ιανουαρίου 1828,⁴ από τέσσερις σημαντικούς Μακεδόνες οπλαρχηγούς, με το οποίο αυτοί εκθέτουν την τραγική κατάσταση στην οποία περιήλθαν οι ίδιοι με τις οικογένειές τους και τους υπενθυμίζουν το πάγιο αίτημά τους προς την κυβέρνηση για

¹ . « Έδωσεν (ὁ Δ. Ὑψηλάντης) τὰς διαταγὰς εἰς τὸν Σάλαν. Τὸν ἀκολούθησαν ἀπὸ τοὺς περὶ τὸν Ὑψηλάντη ἐπιτελεῖς: Ὁ Βλαχάκης Γεώργιος, ὁ Κανούσης Νικόλαος, ὁ Στεφανῆς Σκυλίτζης, ὁ [Ἀναστ]} Ἐλαιών (Ραψανιώτης)- ἀκολούθησεν μόνος του ὡς ἰατροχειροῦργος- ὁ Παγκαλάκης Τζιώτης· οὗτοι ὅλοι εὕρισκοντο εἰς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑψηλάντη». Βλ. Νικόλαος Κ. Κασομούλης, *Ενθυμήματα Στρατιωτικά της Επανάστασης των Ελλήνων 1821-1833*, εισαγωγή και σημειώσεις υπό Γιάννη Βλαχογιάννη, Αθήναι 1939-1942, Α, 163. Όσον αφορά την καταγωγή του Ελαιώνος από τη Ραψάνη δεν έχουμε άλλη πληροφορία πλὴν αυτής του Κασομούλη. Η άποψη αυτή, φυσικά, ενισχύεται και από το γεγονός ότι φέρει το πατριδωνύμιο Ολύμπιος. Βλ. εφημ. *Αιών*, φ. 1232 (Αθήναι, Πέμπτη 7.2.1852) 2: «Αποβίωσις Α. Ελαιώνος».

² . Ακαδημία, ΚΕΙΝΕ, Αρχείο Ιω. Κωλέττη (Τμήμα Ιδρύματος Τοσίτσα), φάκ. 17, αρ. 162. Το έγγραφο δημοσιεύεται εδώ για πρώτη φορά.

³ . Μετά τη ναυμαχία του Ναυαρίνου (1827) παρατηρήθηκε μία έντονη κίνηση από μέρους των Ελλήνων να αναζωπυρώσουν τον επαναστατικό αγώνα σε διάφορα σημεία του ελληνικού χώρου. Βλ. Στέφανος Ι. Παπαδόπουλος, «Μακεδονικά σύμμεικτα: 3. Προσπάθειες των Ελλήνων για την αναζωπύρωση του επαναστατικού αγώνα στη Μακεδονία (1827-1828)», *Μακεδονικά*, 6 (Θεσσαλονίκη 1965) 152-172

⁴ . ΓΑΚ, Αρχείο Ι.Καποδίστρια /Γενική Γραμματεία, φάκ. 1, αρ. εγγρ. 49/3.1.1828.

τη μεταφορά στη Νότια Ελλάδα των οικογενειών των αγωνιστών, προκειμένου οι ίδιοι να συμμετάσχουν σε μία ενδεχόμενη επαναστατική κίνηση. Ζητούν μάλιστα να τους εξασφαλίσουν μία μικρή γολέτα. Το έγγραφο, όμως, που προκαλεί πολύ ενδιαφέρον, είναι μία εκτεταμένη νεκρολογία για τον Αναστάσιο Ελαιώνα, η οποία δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα *Αιών*, στις 7 Φεβρουαρίου του έτους 1852, οχτώ μέρες μετά το θάνατό του στο Ναύπλιο, με τίτλο «Αποβίωσις Α. Ελαιώνας», από την οποία αντλούμε πολλές πληροφορίες για τη ζωή και τη δράση του.⁵ Τα τέσσερα αυτά έγγραφα σχολιασμένα καθώς και ένα ακόμη απόσπασμα από έγγραφο του Εκτελεστικού, με ημερομηνία 17 Ιανουαρίου του 1823,⁶ στο οποίο ο Ελαιών εμφανίζεται ως γραμματέας του Εκτελεστικού, μαζί με άλλα στοιχεία για τη ζωή του παραθέτουμε στην παρούσα μελέτη.

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ

Προκειμένου να προσδιορίσουμε το έτος της γέννησής του, λόγω έλλειψης άλλων στοιχείων, είμαστε αναγκασμένοι να στηριχθούμε στη νεκρολογία, που προαναφέραμε. Το 1852, λοιπόν, που είναι το έτος του θανάτου του, ο Αναστάσιος Ελαιών ήταν εβδομήντα ετών.⁷ Γεννήθηκε, επομένως, γύρω στο 1782 στη Ραψάνη,⁸ σε μία εποχή οικονομικής και πνευματικής ακμής της ιστορικής κοινότητας.⁹ Ασφαλώς, το συγκεκριμένο κοινωνικό περιβάλλον συνετέλεσε στο να αποκτήσει ανώτερη μόρφωση, όπως αυτό, τουλάχιστον, αποδεικνύουν τα αξιώματα που έλαβε κατά τη διάρκεια της συμμετοχής του στην Επανάσταση του 1821, αλλά και αργότερα. Έτσι, προεπαναστατικά, εργάστηκε στην Κωνσταντινούπολη ως τραπεζίτης,¹⁰ ενώ, μετά την Επανάσταση, τοποθετήθηκε πρώτα ειρηνοδίκης Ναυπλίας και στη συνέχεια, το 1841, διορίστηκε δεύτερος συμβολαιογράφος στην ίδια περιοχή.¹¹ Δεν γνωρίζουμε, βέβαια, αν η μετάταξή του, από τη θέση του ειρηνοδίκη στη θέση του συμβολαιογράφου, αποτελούσε για τον ίδιο ένα είδος υποβάθμισης. Πάντως, τη δεύτερη αυτή ιδιότητά του

⁵ . *Αιών*, φ. 1232 (7.2.1852) 2.

⁶ . ΓΑΚ, Αρχείο Αγώνος / Εκτελεστικόν, φάκ. 2, αρ. 2/17.1.1823.

⁷ . *Αιών*, φ. 1232 (7.2.1852) 2.

⁸ . Βλ. παραπάνω τη σημ. 1.

⁹ . Η Ραψάνη, όντως, την περίοδο αυτή παρουσιάζει ζηλευτή οικονομική και πνευματική ανάπτυξη. Από τα μέσα, περίπου, του 18ου αι. διαθέτει ελληνικό σχολείο, τη Σχολή της Ραψάνης, ενώ την ίδια εποχή, με πρωτοβουλία του επισκόπου του Πλαταμώνος και Λυκοστομίου Διονυσίου Μιχαήλ, ιδρύεται και η *Συντροφία* των ραψανιωτών εμπόρων. Βλ. Βασίλης Παρίσης, «Η Σχολή της Ραψάνης (1750–1833)», *Θεσσαλικό Ημερολόγιο*, 5 (1983) 81–85· Θανάσης Δουμακής, «Η Συντροφία των ραψανιωτών εμπόρων, στα τέλη του 18ου–αρχές του 19ου αιώνα», *Θεσσαλικό Ημερολόγιο*, 57 (2010) 189–192.

¹⁰ . *Αιών*, φ. 1232 (7.2.1852) 2.

¹¹ . *Αιών*, φ. 1232 (7.2.1852) 2. Βλ. ακόμη το αρ. 11/31.5.1841 *ΦΕΚ*, όπου διαβάζουμε: «Διά τοῦ ἀπό 19 Φεβρουαρίου έ. έ. Β. Διατάγματος, ἀπεφασίσθησαν τά έξής: ό κ. Α. Έλαιών ειρηνοδίκης Ναυπλίας διωρίσθη δεύτερος συμβολαιογράφος Ναυπλίας, ό δέ Κ. Θεοδοσιάδης διωρίσθη ειρηνοδίκης Ναυπλίας (...)». Ευχαριστώ το Γιώργο Μπλάντα που έθεσε υπόψη μου την ανωτέρω πληροφορία.

βεβαιώνει και ο προϊστάμενος των ΓΑΚ Αργολίδος Δημήτριος Γεωργόπουλος.¹²

Σύμφωνα με τον Κασομούλη, το φθινόπωρο του 1821 ο Αναστάσιος Ελαιών βρέθηκε στην Πελοπόννησο προσφέροντας τις υπηρεσίες του στον Δημήτριο Υψηλάντη, τον οποίο ακολούθησε «μόνος ως ιατροχειρουργός».¹³ Η ιδιότητά του αυτή, όμως, ελέγχεται για την ορθότητά της, καθώς δεν επιβεβαιώνεται από άλλη πηγή. Ενδεχομένως να είχε κάποιες γνώσεις πρακτικής ιατρικής και αυτό ίσως να συνετέλεσε στο να του αποδοθεί ο ανωτέρω χαρακτηρισμός. Γενικά ο Ελαιών, όπως σημειώνει ο Κασομούλης, ήταν άτομο με «πολλές αρετές, γνώσεις και τιμιότητα».¹⁴ Η αγνότητα, η τιμιότητά και η φιλοπατρία του, άλλωστε, επιβεβαιώνονται και από τη νεκρολογία, που προαναφέραμε.

Η συμμετοχή του, τώρα, στην επανάσταση του 1821 είναι δεδομένη. Στη νεκρολογία του αναφέρεται ότι ήταν «μέτοχος του μυστηρίου της Επαναστάσεως».¹⁵ Σημαίνει αυτό άραγε ότι ήταν μέλος της Φιλικής Εταιρείας; Είναι πολύ πιθανό. Στον Κατάλογο μελών της Φιλικής Εταιρείας του Παναγιώτη Σέκερη αναζητήθηκε, αλλά δε βρέθηκε το όνομά του.¹⁶ Ούτε αυτό πάλι αποκλείει την περίπτωση να ήταν μέλος της Φιλικής Εταιρείας, καθώς είναι αδύνατο να συμπεριλάβει όλα τα μέλη της Φιλικής Εταιρείας. Από την πρώτη στιγμή της έκρηξης της Επανάστασης, όμως, βρέθηκε στην Πελοπόννησο και μάλιστα στο πλευρό του Δημητρίου Υψηλάντη,¹⁷ όπως προαναφέραμε, τον οποίο και βοήθησε. Έτσι το καλοκαίρι του 1825, φρόντισε να του εξασφαλίσει 100, περίπου, ολυμπίους οπλοφόρους, οι οποίοι πήραν μέρος μαζί του στη μάχη των Μύλων (12-13 Ιουλίου 1825), όπως αναφέρει ο Ν. Σπηλιάδης: «*Εφρόντισε καί ὁ Αναστάσιος Ελαιών διά τήν προσωπικήν τοῦ Υψηλάντου ἀσφάλειαν καί τόν*

¹² . Η πληροφορία αυτή, την οποία μου παρέσχε τηλεφωνικά ο Δημήτριος Γεωργόπουλος, τον οποίο και ευχαριστώ, βασίζεται σε συμβόλαια των ετών 1841-1848, σύμφωνα με τα οποία ο Αναστάσιος Ελαιών, το ανωτέρω χρονικό διάστημα, ασκούσε το επάγγελμα του συμβολαιογράφου, κατοικούσε στην περιοχή της Πρόνοιας του Ναυπλίου και το γραφείο του βρισκόταν στην οδό Αγίου Γεωργίου, με αριθμό οικίας 231, ιδιοκτησίας Γ. Μ. Αντωνόπουλου. Τα συμβόλαια αυτά προέρχονται από τα Αρχεία του Δήμου Ναυπλίου και έχουν μεταγραφεί από τον ιστοριοδίφη Τάκη Μαύρο. Σήμερα βρίσκονται στο Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα.

¹³ . Νικόλαος Κ. Κασομούλης, *ό. π.*, Α, 163.

¹⁴ . Σύμφωνα με τον Κασομούλη, ο Ελαιών «μ' ὄλας τὰς ἀρετάς, γνώσεις και τιμιότητα, εἶχε τό ἐλάττωμα νά προβαίνει ἀργά εἰς τό ἔργον του»· ἀκόμη: «αγαποῦσεν νά παρουσιάζεται πάντοτε ἐνδεδυσμένος καλά καί σταφνισμένος ἰπολλάκις εὐρέθη εἰς τόν κοιτῶνα του, ὅταν ἐπήγαιναν φίλοι εἰς ἐπίσκεψίν του, νά στολίζεται εἰς τόν καθρέπτην, νά διορθῶνῃ τά μαλλιὰ του, νά βουρτζίζει τά ροῦχα του, καί οἱ φίλοι νά περιμένουν». Τον Απρίλιο, μάλιστα, του 1828 ο Ελαιών συνεργαζόμενος στη Φροντιστηριακή Επιτροπή με τον Ιω. Γκούστη και τον Αθ. Καστανά, θέλοντας να βάλει τάξη στο Ταμείο του στρατεύματος, καθυστέρησε επί 8 μέρες την πληρωμή των στρατιωτών, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί αναταραχή στην Δ' Χιλιάρχη. Βλ. Ν. Κασομούλης, *Ενθυμήματα*, Γ', *ό.π.* σ. 88-89.

¹⁵ . *Αιών*, φ. 1232 (7.2.1852) 2.

¹⁶ . Βαλέριος Γ. Μέξας, *Κατάλογος των μελών της Φιλικής Εταιρείας* (αρχείο Σέκερη), Αθήναι 1937.

¹⁷ . Ν. Κασομούλης, *ό. π.*, Α, 163.

προυμήθευσεν ἑκατόν περίπου Ὀλυμπίους, νά τόν χρησιμεύσωσιν εἰς ὅλα τὰ ἐνδεχόμενα. Οἱ δέ στρατιῶται οὗτοι ἔφθασαν τό ἑσπέρας εἰς Μύλους, καί τό πρωί ἐφάνη ὁ ἐχθρός εἰς τό Κιβέρι».¹⁸

Στην Πελοπόννησο ἐδρασε, αρχικά, ως γραμματέας του Εκτελεστικού.¹⁹ Αυτό επιβεβαιώνεται και από ένα έγγραφο με ημερομηνία 17.1.1823, το οποίο υπογράφει ο αντιπρόεδρος του Εκτελεστικού Ιω. Ορλάνδος και το οποίο δημοσιεύουμε. Στο έγγραφο αυτό, στο οποίο εμφανίζεται ως γενικός γραμματέας του Εκτελεστικού, λαμβάνει το ποσό των 150 γροσίων, ως μισθό για την υπηρεσία που προσέφερε.²⁰ Την περίοδο αυτή κατοικεί στο Ναύπλιο, όπως αυτό βεβαιώνεται σε απογραφή του Ναυπλίου του έτους 1825.²¹ Ζει μόνος, και, από τα μέχρι τώρα στοιχεία που συγκεντρώσαμε, δεν προκύπτει ότι δημιούργησε οικογένεια.

Δε γνωρίζουμε, βέβαια, τη στάση που κράτησε κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου (1823-1825). Το πιθανότερο είναι ότι παρέμεινε ουδέτερος, καθώς ήταν άτομο ήπιων τόνων. Η προσκόλλησή του, άλλωστε, στο πλευρό του Δημ. Υψηλάντη τον βοήθησε, ώστε να αποφύγει την εμπλοκή του στις εμφύλιες διαμάχες. Από την επιστολή του, τώρα, προς τον Ιωάννη Κωλέττη (24 Μαρτίου 1826), την οποία δημοσιεύουμε,²² με την οποία του ζητεί να παρέμβει για την εξασφάλιση του οφειλόμενου ποσού των 100 γροσίων, αντιλαμβανόμαστε ότι είχε στενή συνεργασία μαζί του. Τα οφειλόμενα χρήματα, προφανώς, προέρχονται από τη συμμετοχή του στο σώμα του Ιω. Κωλέττη, το οποίο, ως γνωστό, πήρε μέρος μαζί με τους Θεσσαλομακεδόνες στην αποτυχημένη επιχείρηση εναντίον των Οθωμανών στο Ταλάντι (Αταλάντη), το Νοέμβριο του 1826.²³ Από το άλλο μέρος, η συνεργασία του με τον Ιω. Κωλέττη, ο οποίος την περίοδο αυτή είχε αποκτήσει μεγάλη πολιτική δύναμη,²⁴ δείχνει ασφαλώς και τη δική του αναβάθμιση στα πολιτικά πράγματα του τόπου.

Αυτό, ακριβώς, φαίνεται καλύτερα τα αμέσως επόμενα χρόνια, κατά τα οποία ο Ελαιών έπαιξε ακόμη πιο ενεργό ρόλο στις πολιτικές εξελίξεις. Έτσι, από τη νεκρολογία του πληροφορούμαστε ότι το

---

¹⁸ . Ν.Σπηλιάδης, *Απομνημονεύματα*, Αθήνησιν 1852, Β', σ. 331. Το Κιβέρι είναι παραλιακό χωριό του νομού της Αργολίδας και απέχει 15 χιλμ. από τους Μύλους.

¹⁹ . *Αιών*, φ. 1232 (7.2.1852) 2.

²⁰ . Εκτός του Ελαιώνα, αναφέρονται και τέσσερα ακόμη ονόματα γενικών γραμματέων του Εκτελεστικού. Βλ. περισσότερα στη σημείωση 48.

²¹ . Χρ. Ρέππας, «Τριανταέξι Θεσσαλοί στη Γενική απογραφή του Ναυπλίου του 1825», *Θεσσαλικό Ημερολόγιο*, 16 (1989) 146-147.

²² . Στην επιστολή αυτή, μάλιστα, εμφανίζεται ότι βρίσκεται σε περίοδο ανάρρωσης, δεν αναφέρει, ωστόσο, την ασθένεια από την οποία έπασχε.

²³ . Απόστολος Βακαλόπουλος, «Η Επανάσταση κατά το 1826- τα πολεμικά γεγονότα», *ΙΕΕ*, 12 (Αθήναι 1975) 426.

²⁴ . Κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου (1823-1825), ο Ιω. Κωλέττης (Συρράκο 1780/1784- Αθήνα 1847) τάχθηκε με το μέρος του Γεωργίου Κουντουριώτη. Στη νέα κυβέρνηση, που συγκροτήθηκε, ανέλαβε τη στελέχωση του στρατεύματος. Στη διαμάχη με τους «στρατιωτικούς», οι δυνάμεις της Διοίκησης του Κρανιδίου, επονομαζόμενες κυβερνητικές, νίκησαν εύκολα τον στρατό του Κολοκοτρώνη επιβάλλοντας την εξουσία των Κουντουριώτη-Μαυροκορδάτου- Κωλέττη. Βλ. Ιωάννης Γιαννόπουλος, «Η επανάσταση κατά το 1823 -Τα πολιτικά γεγονότα», *ΙΕΕ*, 12 (1975) 308-311· Δέσποινα Κατηφόρη, «Η επανάσταση κατά το 1824 -Τα πολιτικά γεγονότα», *ΙΕΕ*, 12 (1975) 324-335 και Απόστολος Βακαλόπουλος, «Η Επανάσταση κατά το 1825-Τα πολιτικά γεγονότα», *ΙΕΕ*, 12 (Αθήναι 1975) 373-375.

1827 ήταν μέλος της Λογιστικής Επιτροπής,²⁵ αλλά και έπαρχος.²⁶ Ο Κασομούλης πάλι αναφέρει ότι στις 16 Ιουνίου του 1828 ο Ιω. Καποδίστριας, αναγνωρίζοντας τις ικανότητές του, τον διόρισε μέλος της «Φροντιστηριακής Επιτροπής του στρατεύματος» μαζί με τον Ιωάννη Γκούστη και τον Αθανάσιο Καστανά. Τον πρώτο, δηλαδή τον Ελαιώνα, όρισε υπεύθυνο διά το «χρηματικόν», το δεύτερο διά το «υλικόν» και τον τρίτο διά «τας θροφάς».²⁷ Στη νεκρολογία, βλέπουμε ότι ο Ελαιών κατείχε τη θέση του ταμία στο στρατόπεδο της Ανατολικής Ελλάδας «επί του αιιδίμου Δ. Υψηλάντου στρατάρχου»,²⁸ ο οποίος ανέλαβε την οργάνωση των ελληνικών δυνάμεων στην Ανατολική Στερεά Ελλάδα, το καλοκαίρι του 1828.²⁹ Προφανώς, πρόκειται για την ίδια θέση.

Την ίδια περίοδο φαίνεται ότι το ενδιαφέρον του στράφηκε, εκτός των άλλων, στην ικανοποίηση αιτημάτων των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής του Ολύμπου, με την ιδιότητα του πληρεξουσίου, όπως αυτό καταδεικνύεται από τις δύο επιστολές τις οποίες δημοσιεύουμε. Είναι η εποχή κατά την οποία ο Ελαιών, μέσω της σχέσης του με τον Δημήτριο Υψηλάντη, συνδέθηκε με τον Ιω. Καποδίστρια και έτσι αναβαθμίστηκε ο ρόλος του. Είχε, λοιπόν, τη δυνατότητα να ασκήσει επιρροή στον ίδιο τον κυβερνήτη και αυτό το γνώριζαν οι οπλαρχηγοί του Ολύμπου, γι' αυτό και ζήτησαν την παρέμβασή του, στην προσπάθειά τους να απελευθερωθούν μαζί με τη Νότια Ελλάδα.³⁰ Και ο Ελαιών, ανταποκρινόμενος στην επιθυμία τους, για δικαίωση των αισθημάτων τους, απέστειλε την από 23 Ιανουαρίου 1828 επιστολή στον Καποδίστρια, με την οποία του γνωστοποιούσε τα αιτήματά τους. Την επιστολή συνυπέγραψε με δύο ακόμη πληρεξουσίου.

Ο Ελαιών συνέχιζε να προσφέρει, με αμείωτη ένταση, τις υπηρεσίες του στην πατρίδα και το επόμενο διάστημα' έτσι πήρε

²⁵ . Η Λογιστική Επιτροπή ήταν Σώμα του Πανελληνίου, η οποία συνέταξε τη δεύτερη έκθεση εσόδων από την πρώτη περίοδο της Επανάστασης έως το τέλος της Αντικυβερνητικής Επιτροπής. Η έκθεση αυτή υποβλήθηκε στην Δ' Εθνική Συνέλευση του Άργους (18 Ιουλίου 1829). Βλ. Τάσος Λιγνάδης, «Τα οικονομικά της Επανάστασης από το 1821 έως το 1827», *ΙΕΕ*, ΙΒ (1975) 606-.

²⁶ Έπαρχος' ο πολιτικός διοικητής μιας επαρχίας. Οι έπαρχοι διορίζονταν από την κεντρική Διοίκηση και είχαν, κυρίως, την ευθύνη για την είσπραξη των φόρων. Δε γνωρίζουμε, όμως, σε ποια περιοχή τοποθετήθηκε ως έπαρχος ο Αναστάσιος Ελαιών.

²⁷ . «Μεταθέσας δέ (δηλαδή ο Ιω. Καποδίστριας) καί τόν [ύποφροντιστήν] Παπαλουκᾶν, ὅστις ἦτον σύμφωνος μέ τόν Γ. Κίτζιου, διώρισεν τήν 16 Τουν. Φροντιστικήν ἐπιτροπήν [τοῦ Στρατοῦ] καί μέλη αὐτῆς τόν Κον [Ἀναστ.] Ελαιών (...).». Βλ. Ν. Κασομούλης, *ό. π.*, Γ, 83. Η Φροντιστηριακή Επιτροπή του Στρατεύματος της Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, καθώς και η αντίστοιχη της Δυτικής Στερεάς, υπαγόταν στο Γενικόν Φροντιστήριον, το οποίο δημιουργήθηκε από τον Ιω. Καποδίστρια, το Μάρτιο του 1828. Βλ. Αλ. Δεσποτόπουλος, «Η Επανάσταση κατά το 1828 -Η οργάνωση του στρατού και του στόλου», *ΙΕΕ*, ΙΒ (1975) 489.

²⁸ . Αιών, φ. 1232 (7.2.1852) 2.

²⁹ . Το καλοκαίρι του 1828 ο Δημήτριος Υψηλάντης, διορισμένος στρατάρχης από τον Ιω. Καποδίστρια, ανέλαβε την οργάνωση των ελληνικών δυνάμεων στη Ανατολική Στερεά. Τον επόμενο χρόνο, με συντονισμένες ενέργειες, κατόρθωσε, τελικά, να επιφέρει μεγάλη νίκη επί των οθωμανικών δυνάμεων στη μάχη της Πέτρας Βοιωτίας (13.9.1829). Κασομούλης, *ό. π.*, Γ, 223-230' Στέφανος Παπαδόπουλος, «Η τελευταία περίοδος του Αγώνος στην Ανατολική Στερεά Ελλάδα», *ΙΕΕ*, ΙΒ (1975) 529-535.

³⁰ . Βλ. Στ. Παπαδόπουλος, «Μακεδονικά σύμμεικτα...», *ό. π.*, σ. 167.

μέρος στην Ε΄ Εθνοσυνέλευση του Άργους (17 Μαρτίου-5 Δεκεμβρίου 1831) ως εκπρόσωπος των παροικούντων στη Σκόπελο, Σκιάθο και Σύρο Θεσσαλομαγνητών και Ολυμπίων.³¹ Μετά το τέλος της Επανάστασης εγκαταστάθηκε μόνιμα πια στο Ναύπλιο, όπου και διόριστηκε ειρηνοδίκης έως το 1841 και ακολούθως συμβολαιογράφος, όπως προαναφέραμε. Το 1848,³² όμως, αποσύρθηκε από την ενεργό δράση, καθώς ήταν ήδη 68 ετών. Τέσσερα χρόνια αργότερα (1852) έκλεισε τον κύκλο της εβδομηντάχρονης ζωής του.

Η ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

1ο/17.3.1823

Γενικοί: Γραμματείς:³³ Δευτερευόντως 2

200:	Θεοτόκης	Βούλπης:150
100:	Λιούπας	Του Ναυτικού:130
200:	Βιζούλας	Απραντής:100
100:	Παπαλεξόπουλος	Αθανάσιος:100
150:	Ελεών	Κωνσταντάκης:100
750		της Αστυνομίας:50
		Τυπογράφος: 100
		73
		0

750

730

1480: ήτοι χίλια τετρακόσια όγδοήκοντα γρόσια νά δόση ό εύγενέστατος βουλευτής κύριος Χατζής Κυριαζής είς τόν καθένα κατά τό άνωτέρω σημείωμα:

Έν Έρμιόνη τη 17: Τανουαρίου: 1823

Ιωάννης Όρλάνδος³⁴

Άντιπρόεδρος

³¹ . Ο αριθμός των θεσσαλών εκπροσώπων που ορίστηκε για την Ε΄ Εθνοσυνέλευση του 1831 ήταν έξι πληρεξούσιοι. Βλ. Μιχάλης Παπαμιχαήλ, «Οι Θεσσαλοί πληρεξούσιοι των Δ΄ και Ε΄ Εθνοσυνελεύσεων του Άργους (1829, 1831)», *Θεσσαλικό Ημερολόγιο*, 55 (2009) 273-286.

³² . Βλ. παραπάνω τη σημείωση 12.

³³ . Η αριστερή στήλη περιλαμβάνει τα ονόματα των Γενικών Γραμματέων του Εκτελεστικού, ενώ η δεξιά τα ονόματα των δευτερευόντων προσώπων ή Υπηρεσιών. Σύμφωνα με το τό σύνταγμα της Επιδαύρου, εκτός των Γενικών Γραμματέων, καθιερώθηκε και ο θεσμός του αρχιγραμματέως της Επικρατείας, θέση που κατέλαβε ο Θεόδωρος Νέγρης. Με το σύνταγμα που ψηφίστηκε από τη Β΄ Εθνοσυνέλευση του Άστρους (29 Μαρτίου-18 Απριλίου 1823), ο θεσμός αυτός αντικαταστάθηκε από το γενικό γραμματέα. Βλ. Ιωάννης Γιαννόπουλος, «Η επανάσταση κατά το 1823», *ό. π.*, σ. 298.

³⁴ . Ο Ιωάννης Όρλάνδος Ξπετσιώτης, πλοιοκτήτης και πολιτικός κατά την Επανάσταση του 1821, γεννήθηκε περί τα τέλη του 18ου αιώνα. Υπήρξε πληρεξούσιος των Ξπετσών στην Α΄ Εθνοσυνέλευση, διορίστηκε μέλος της Επιτροπής του προσωρινού πολιτεύματος, καθώς και μέλος του Εκτελεστικού (Ιανουάριος του 1822). Στις αρχές Ιουλίου του 1823 διορίστηκε μέλος της τριμελούς επιτροπής για τη σύναψη δανείου με τη Μεγάλη Βρετανία. Πέθανε στην Ύδρα το 1852.

Ἐτι ἑκατόν πεντήκοντα γρόσια νά δόσητε, παντήκοντα μὲν πρὸς τὸν Κ. Ἐλεών, πεντήκοντα δὲ πρὸς τὸν Ἀθανάσιον καί πεντήκοντα πρὸς τὸν Κωνσταντάκην.

Ἰωάννης Ὀρλάνδος

Τῆ 29 Ἰανουαρ. μοί ἐμέτρησεν ὁ κύριος Χ΄ Κυριαζῆς τὰ ὀπισθεν γρ. (όσια) ἑκατόν πενήντα.....150.³⁵

Ἀναστάσιος Ελαιών

ΠΗΓΗ: ΓΑΚ, Ἀρχεῖο Ἀγώνος/Ἐκτελεστικόν, φάκ.2, αρ. 2/17.1.1823.

2ο/24.3.1826

Ἐκλαμπρότατε!

Ἐνθυμεῖσθε προλλαβόντως³⁶ κοιτόμενον³⁷ αὐτοῦσε³⁸ μ' εἶπατε νά στείλω τὸν κύριον Κοντουμᾶν³⁹ νά ζητήσῃ καί τὰ ὑπόλοιπα γρόσια ἑκατόν ὡς προαποφασισμένα ἀπὸ τοῦ Σ. Σώματός σας. Τὸν κύριον Κοντουμᾶν καταγινομένου εἰς μισεσμόν⁴⁰ δὲν ἠμπόρεσα νά ἐγγαρεύσω·⁴¹ ἄφησα δὲ τὸν ἄνθρωπον τοῦ Πρίγκηπος.⁴² Οὗτος προχθές μ' ἐμήνυσεν ὅτι ἐδώθη διαταγή πρὸς ἐκπλήρωσιν, ἀλλὰ τό ταμεῖον⁴³ ἐρωτηθέν εὐρέθη χωρὶς τὴν ῥητὴν Διαταγὴν. Σύγγνωτε, Ἐκλαμπρότατε, ἂν πάλιν ἡ ἀναδρομὴ⁴⁴ μου πρὸς τὴν καλωσύνην Σας καί συντρέξατε παρακαλῶ μὲ τὴν συνήθη καλοκαγαθίαν Σας. Τὰ τῆς ὑγείας μου κατ' ὀλίγον, ὀλίγον προβαίνουσι εἰς τό κρεῖττον καί δὲν ἀνακόπτει τὴν πρόοδον τῆς τελείας ἀναρρώσεώς μου, ἀμῆ⁴⁵ ἢ ἔλλειψις τῶν ἀναγκαίων.⁴⁶ Ἐχετέ με, παρακαλῶ, εἰς τὴν ἐνθήμεσιν καί εὐνοιᾶν Σας ὡς προσκυνῶν ἐξαμένω μὲ τό καθῆκον σέβας.⁴⁷

Ἄργος τῆ

24 Μαρτίου 1826

Προθυμότατος

Ἀναστάσ

ιος Ελαιών

ΠΗΓΗ: Ακαδημία, ΚΕΙΝΕ, Ἀρχεῖο Ἰω. Κωλέττη (Τμήμα Ἰδρύματος Τοσίτσα), φάκ. 17, αρ. 162.

3ο/3.1.1828

³⁵ . Τελικά, ὁ Ελαιών ἔλαβε μόνο τα προαποφασισμένα 150 γρόσια.

³⁶ . Προλλαβόντως ᾽ προηγουμένως, πρὶν ἀπὸ λίγο καιρό.

³⁷ . Κοιτόμενον ᾽ δηλαδή ευρισκόμενον (αναφέρεται στὸν Ἰω. Κωλέττη).

³⁸ . Αὐτοῦσε ᾽ αὐτοῦ, σε αὐτό το μέρος.

³⁹ . Ὁ Ἰωάννης Κοντουμάς υπῆρξε πληρεξούσιος στὴ Β΄ Ἐθνοσυνέλευση τοῦ Ἀστρους, τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1823, καί μέλος τῆς Οικονομικῆς Επιτροπῆς τοῦ 1828 ἐπὶ Ἰω. Καποδίστρια.

⁴⁰ . Μισεσμός ᾽ ὁ μισεμός, ἡ ἀναχώρηση.

⁴¹ . Ἐγγαρεύω ᾽ ἀγγαρεύω, υποχρεῶνω κάποιον νά κάνει κάτι.

⁴² . Πρίγκηπος ᾽ ἐννοεῖ τὸ Δημήτριο Ὑψηλάντη.

⁴³ . Ἐννοεῖ τὸ Δημόσιο Ταμεῖο ἀπὸ ὅπου ἔπρεπε νά ἐκταμιευθοῦν τα οφειλόμενα πρὸς τὸν Ἀναστάσιο Ελαιώνα χρήματα.

⁴⁴ . Ἀναδρομὴ ᾽ ἡ ἀναφορά, ἡ υπενθύμιση.

⁴⁵ . Ἀμῆ ᾽ ἀλλά, ὅμως, ἀλλ' ὅμως.

⁴⁶ . Με πολὺ διπλωματικὸ τρόπο, ὁ Ελαιών συνδέει τὴ βελτίωση τῆς υγείας τοῦ με τὴν καταβολὴ τοῦ οφειλόμενου χρηματικοῦ ποσοῦ τῶν 100 γροσίων.

⁴⁷ . Ἡ τελευταία φράση τῆς ἐπιστολῆς ἐκφράζει, βέβαια, τὸ βαθύ σεβασμὸ τοῦ συντάκτη πρὸς τὸν Ἰω. Κωλέττη, ἀλλὰ ταυτόχρονα υποδηλώνει καί ἕνα εἶδος υποτέλειας πρὸς αὐτόν.

Πρός τούς τιμιωτάτους κυρίους
Κύριον Αρχιμανδρίτην Κωνσταντίον⁴⁸
Κύριον Αρχιμανδρίτην Αρσένιον⁴⁹
Κύριον Αναστάσιον Ἐλεών
Καί Κύριον Ιάκωβον Περικλέα⁵⁰

Καί προλαβόντως, εἰς τάς 22 τοῦ παρελθόντος, σᾶς ἐγγραψάμεν μέ τόν κύριον Χατζή Στεφανήν, ἄνθρωπον τοῦ γενναίου ἀρχηγοῦ Νικολάου Γριζιώτη,⁵¹ τό ὅποῖον λέγομεν νά τό ἐλάβατε ἀσφαλῶς, ἐμεῖς ὁμως ἕως ἄρας δέν ἐλάβαμεν καμίαν ἀπόκρισίν σας. Ἦδη πάλιν δέν λείπομεν νά σᾶς ιδεάσωμεν. Τόν ἐρχομόν μας εἰς Σκόπελον τόν ἐμάθετε. Ἦρθαμεν νά σταθῶμεν ὀλίγον διάστημα, ἕως ὅτου νά φθάσῃ ἡ ἀπόφασις τῆς Σεβαστῆς Κυβερνήσεως, καθῶς καί πρό πολλοῦ ιδεάσαμεν τήν Σ. Κβ.⁵² ὅτι θέλομεν κατεβάσει μέρος ἀδύνατα μέλη. Καί ἅμα ὅπου ἐφθάσαμεν ἐδῶ, εὐρήκαμεν καί τό στρατόπεδον εἰς Τρίκερι σηστημένον καί νά μή στεκόμαστεν ἀργοί, ἕως νά φθάσῃ ἡ ἀπόκρισίς σας, ἐβιάσθημεν νά πηγαίνωμεν καί ἡμεῖς νά συναγων[ι]σθῶμεν ὁμοῦ μέ τούς λοιπούς συναδελφούς μας εἰς τόν ἀγῶνα τῆς πατρίδος. Λοιπόν εἰς αὐτό τό ἀναμεταξύ, ὅσον νά ξεκινήσωμεν, διελύθη τό στρατόπεδόν ἀπό τροφάς καί ἄλλα πολλά αἷτια, καθῶς τό μαρτυροῦν καί οἱ ἴδιοι, καί ἔτσι ἐμεῖς ἐμείναμεν πάλιν εἰς τά ἴδια περιμένοντες τήν ἀπόκρισίν σας. Καί ἐδῶ ὅπου κατοικοῦμεν οἱ Ἕλληνες δέν παύο[υ]ν καθημερινῶς νά κάμο[υ]ν τάς συνηθισμέναι τους καταχρήσεις, ἐν ταυτῷ καί νά φονεύωνται ἀλλήλους των. Καί μέ μεγάλην δυσαρέσκειάν μας ὑποφέρομεν, μά δέν ὑποφέρεται νά βλέπῃς καθημερινῶς φόνους καί ἄλλα κακά, ὅτι ἂν ἀγαπούσαμεν καί ἐμεῖς νά ἀκολο[υ]θοῦμεν παρόμοιον ὡς αὐτούς δέν ἀναχωρούσαμεν εἰς τόν Ὀλυ[μ]πον νά ζοῦμεν χωρίς νά θέλωμεν, μάλιστα νά μᾶς λέγο[υ]ν κάπηλους (;) τοῦ ἔθνους, πλήν, διά νά ἀποφύγωμεν αὐτά ἀναχωρήσαμεν.

Διά τοῦτο λοιπόν, νά μή πολυλογοῦμεν, ταχύτατα τήν ἀπόκρισίν σας εἰς ὅσα σᾶς ἐγράψαμεν μέ τό κύριον Τακ. Περικλέα. Ἰδεάσατε τήν Σ. Κβ. νά μᾶς προμηθεύσῃ τί νά ἀκολουθήσωμεν, ἐπειδή ἐμεῖς ὑποπιεζόμεθα μήπως αὔριον τό ἔθνος ὀργισθῇ τούς ἐδῶ Ἕλληνας διά τά κακά τους καί ἡμπορεῖ νά τύχωμεν καί ἐμεῖς εἰς τήν αὐτήν ὀργήν καί λυπούμεσθαι νά ὀργισθῶμεν ἀδίκως.

Ἐμάθαμεν καί τόν ἐρχομόν τοῦ Κυβερνήτη μας καί μαζύ σας ἐχάρημεν, ὅπου μᾶς ἐβοήθησεν ἡ τύχη νά λάβωμεν καί ἐμεῖς τήν ἐλευθερίαν. Χρεῖα λοιπόν νά μᾶς γράψετε, ἂν εἶναι ἀνάγκη νά ἐρθοῦμε καί ἐμεῖς εἰς προῦ πάντησίν του καί πότε εἶναι καιρός διά νά ἐρθοῦμε νά μᾶς προμηθεύσῃ.

⁴⁸ . Πρόκειται, μάλλον, γιά τόν αρχιμανδρίτη τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ολύμπου Κωνσταντίον, ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται σε ἕνα ἐγγραφο τοῦ 1830. Βλ. Βασίλης Κ. Σπανός, «Ἡ διαμάχη δύο μονῶν τοῦ Ολύμπου γιά ἕνα ρωσικό χρυσόβουλο τοῦ 1692, (1830)», *Θεσσαλικό Ἡμερολόγιο*, 63 (2013) 131, 135.

⁴⁹ . Εἶναι ὁ αρχιμανδρίτης τῆς Ολυμπιώτισσας Αρσένιος Περραιβός, ἀδελφός τοῦ Χριστοφόρου. Κατά τῆ διάρκεια τῆς Επανάστασης βρισκόταν στή Νότια Ελλάδα. Επανήλθε στή Ολυμπιώτισσα μετά τό 1830 καί ἀναφέρεται ὡς ηγούμενός τῆς τα ἐτή 1838 καί 1839. Βλ. Ευάγγ. Σκουβαράς, *Ολυμπιώτισσα*, ΚΕΜΝΕ, Αθήνα 1967, 160.

⁵⁰ . **Εἶναι γνωστός ὁ Ιάκωβος Περικλής Ολύμπιος, ἀπό τό Λιτόχωρο. Γιά τόν Ιάκωβο Περικλή, βλ. Κώστας Σπανός, «Εικοσιπέντε ἐγγραφα τοῦ Λιτοχωρινοῦ αγωνιστή τοῦ 1821 Ιάκωβου Περικλή Ολύμπιου», *Μακεδονικά*, 21 (Θεσσαλονίκη 1981) 281-308.**

⁵¹ . Εἶναι ὁ αγωνιστής τοῦ 1821 Νικόλαος Κριεζώτης, ἀπό τα Κριεζά τῆς Εὐβοίας.

⁵² . Σ. Κβ' Σεβαστή Κυβέρνησις.

Τῆς 3 Τανουαρίου 1828
Σκοπέλου

καί μέ τό ἀνήκον σέβας μένουμεν
Οἱ πατριῶται Ὀλύμπιοι

Προσπαθήσετε διά το γολετάκι,
ἡξεύρει ο κύριος Περικλῆς

Διαμαντῆς Νικολάου (τ.
σ.)⁵³
γηόργης σύρου⁵⁴
Τόλιος Λάζως⁵⁵
Κώστας νικολάου⁵⁶

καγῶ ὁ γραφεύς
ἀσπάζομαι

Προσθήκη στην πίσω ὄψη του φύλλου:
Πρός τοὺς τιμιωτάτους συμπατριώτας μας κύριον Ἀναστάσιον
Ἐλεών, Ἰάκωβον Περικλέα καί λοιπούς.

ΠΗΓΗ: ΓΑΚ, Ἀρχεῖο Ἰω. Καποδίστρια/ Γενική Γραμματεία, φ.
1, αρ.εγγρ. 49/3.1.1828.

4ο/23.1.1828

Ἐπιστολή πρὸς τόν Ἰω. Καποδίστρια

Ἐξοχώτατε,

Οἱ Ὀπλαρχηγοί τοῦ Ὀλύμπου ὀδηγούμενοι ἀπὸ προλαβόντα παραδείγματα⁵⁷ (διὰ νὰ βάλωσι βάσιν τῆς προμηθείας τῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν ἀρετὴν ἀνδρῶν ἀποδεδειγμένων) ἠναγκάσθησαν νὰ καταφερθῶσιν εἰς τὸ ὕψος τῶν ἐγκλειομένων ἀναφορῶν των,⁵⁸ εἰς ἐποχὴν μάλιστα, καθ' ἣν ἡ ἀπελπισία προῦπαντοῦσε ἀπανταχόσε. Ἄλλ' ἤδη, ὅτε ἡ ὑποστήριξις τῶν ἐλπίδων ἀπὸ τὴν πατρικὴν κηδεμονίαν τῆς ἐξοχότητός σας ἐμψυχώνει τὸ Πανελλήνιον, ἐπρεπε ν' ἀναφερθῶσι κατ' ἀξίαν.⁵⁹

Διὸ καί παρακαλοῦμεν θερμῶς οἱ ὑποσημειούμενοι πληρεξούσιοί των νὰ συγκαταβῆτε εἰς τὸ ζήτημα ἀποβλέποντες καί τὴν προθυμίαν τῶν ὑπὲρ ἐλευθερίας καί τὴν φιλανθρωπίαν πρὸς τοὺς ἐκεῖ ἀπολλυμένους λαοὺς.⁶⁰

⁵³ . Ο Διαμαντῆς Νικολάου Ὀλύμπιος, ἀπὸ τὴν Πιερία, υπῆρξε ηγετικὴ φυσιογνωμία τῆς Επανάστασης τοῦ 1821. Βλ. Κώστας Σπανός, «Δεκατέσσερα ἐγγράφα των αγωνιστῶν Νικολάου Ὀλυμπίου», *Μακεδονικά*, 20 (1980) 283-306.

⁵⁴ . Γιώργος Σύρος· αγωνιστῆς τοῦ 1821 ἀπὸ τὴν περιοχή των Σερβίων.

⁵⁵ . Τόλιος Λάζος· αγωνιστῆς τοῦ 1821, μέλος τῆς γνωστῆς κλεφταρματολικῆς οἰκογένειας των Λαζαίων τοῦ βόρειου Ὀλύμπου.

⁵⁶ . Κώστας Νικολάου· αγωνιστῆς τοῦ 1821 ἀπὸ τὴν περιοχή του Ὀλύμπου, γιὰ τον ὁποῖο δεν γνωρίζουμε περισσότερα στοιχεῖα.

⁵⁷ . Προλαβόντα παραδείγματα· ἐνέργειες που προηγήθηκαν.

⁵⁸ . Ἐννοεῖ ὅτι οἱ υπογράφοντες πληρεξούσιοι τοῦ Ὀλύμπου υποβάλλουν συνημμένως τὶς ἀναφορὰς των οπλαρχηγῶν τοῦ Ὀλύμπου.

⁵⁹ . Ἐπρεπε νὰ ἀναφερθῶσι κατ' ἀξίαν· ἐννοεῖ ὅτι οἱ πληρεξούσιοι οφείλουν νὰ υποβάλουν τὶς ἀναφορὰς (των οπλαρχηγῶν), καθὼς ἡ ἐνέργεια αὐτὴ ἔχει ἰδιαίτερη ἀξία.

⁶⁰ . Εἰδέκερ· πρόκειται γιὰ τὸ Βαυαρὸ φιλέλληνα Karl Gustav Heideck, στρατιωτικὸ, ὁ ὁποῖος τὸ 1826 ἦλθε στὴν Ελλάδα με ὁμάδα φιλελλήνων. Τὰ 1827 ἔλαβε μέρος γιὰ τὴν ἐνίσχυση των πολιορκημένων ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανοὺς

Ο κύριος Έϊδέκερ κατά τό έγκλειστον αντίγραφον δεικνύει άκραν προθυμίαν.

Καί μέ τό βαθύτατον σέβας διαμένομεν
Έν Αίγίνη, τήν 23 Τανουαρίου 1828

Εύπειθέστατοι πολίται

Κωνσταντίος Αρχιμανδρίτης⁶¹

Αναστάσιος Έλεών

Τωάκωβος Περικλής⁶²

Στην πίσω όψη του φύλλου φέρει τον αριθμό 191 και τη σημείωση: Αρχιμανδρίτης Κωνσταντίος, Ολύμπου πληρεξούσιοι.

ΠΗΓΗ: Στέφανος Ι. Παπαδόπουλος, «Μακεδονικά σύμμεικτα», Μακεδονικά, (εις μνήμην Στίλπωνος Κυριακίδου), 6 (Θεσσαλονίκη 1965) 167.

5ο/7.2.1852

[Η νεκρολογία του Αν. Ελαιώνος]

Αποβίωσις Α. Έλαιώνος

Άπεβίωσε τῆ 30 Τανουαρίου 1852 έν Ναυπλίᾳ ὁ Αναστάσιος Έλαιών, Ολύμπιος, έν ηλικίᾳ 70 ὡς έγγιστα έτών. Άλλοτε τραπεζίτης έν Κωνσταντινουπόλει καί μέτοχος τοῦ μυστηρίου τῆς Έπανάστασεως, έδραμεν ὁ συμπολίτης ἡμῶν οὔτος ἀπό τῆς ἀρχῆς τοῦ 1821 εἰς τό στάδιον τοῦ ἀγῶνος, φέρων ἰδίαν κατάστασιν ἱκανήν καί πλοῦτον μέγαν φρονήσεως σπανίας καί Έλληνισμοῦ σπανιωτέρου. Μετά τοῦ προσώπου αὐτοῦ εἶχομεν τήν εὐτυχίαν τοῦ νά συνδεθῶμεν ἀνέκαθεν καί μέχρι τελευταίας πνοῆς διά τῶν στενοτέρων δεσμῶν τῆς ὁμοφροσύνης καί τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης.⁶³ Καθ' ὅλον αὐτό τό μακροχρόνιον διάστημα καί καθ' ὅλας τάς πολιτικάς τῶν πραγμάτων φάσεις εἶδομεν ἕνα ἀείποτε τόν Αναστάσιον Έλαιῶνα, Έλληνα τιμιότητος καί ἠθικῆς αὐστηροτάτης, κρίσεως ὠρίμου, καί αἰσθημάτων ἔθνικῶν τῶν πλέον ὑγιῶν καί τῶν πλέον ἀναλλοιώτων.

Τοιοῦτος ὑπηρέτησε τήν πατρίδα ὁ φιλόπατρις Α. Έλαιών καί ὡς Γραμματεὺς παρά τῷ Έκτελεστικῷ κατά τό 1821,⁶⁴ καί ὡς Έπαρχος⁶⁵ καί ὡς μέλος τῆς Λογιστικῆς Έπιτροπῆς τῷ 1827,⁶⁶ καί ὡς ταμίης παρά τῷ στρατοπέδῳ τῆς Ἀνατολικῆς Ελλάδος ἐπί τοῦ ἀοιδίμου Δ. Ὑψηλάντου Στρατάρχου.⁶⁷ Οὐδέποτε ἠνέχθη νά ἐπιβαρύνῃ τήν πατρίδα, οὐδέποτε ἐδούλωσεν ἑαυτόν ὑπό τήν ἐπήρειαν τῶν περιστάσεων, καί πάντοτε παραδειγματικήν ἔδειξε τιμιότητα καί ὡς δημόσιος ὑπάλληλος⁶⁸ καί ὡς ἰδιώτης. Τέλος δέ πάντων, ἀποφεύγων τήν πολιτικήν τῆς καθέδρας

υπερασπιστῶν τῆς Ἀκρόπολης. Κατά την καποδιστριακή περίοδο διορίστηκε φρούραρχος του Ναυπλίου. Το 1833 ἤλθε στην Ελλάδα με το βαθμό του υποστρατήγου, ως μέλος της Αντιβασιλείας, με αρμοδιότητα στα στρατιωτικά και ναυτικά ζητήματα. Το 1835 ανακλήθηκε στη Βαυαρία.

⁶¹ . Βλ. παραπάνω τη σημείωση 47.

⁶² . Βλ. παραπάνω τη σημείωση 49.

⁶³ . Η νεκρολογία είναι ανώνυμη, από το περιεχόμενο, όμως, αποδεικνύεται ὅτι ο συτάκτης ήταν κάποιος από τους συναγωνιστές του.

⁶⁴ . Στο από 17 Ιανουαρίου 1823 έγγραφο του Εκτελεστικού, το οποίο δημοσιεύουμε, ο Έλαιών αναφέρεται ως γενικός γραμματέας. Βλ. σημ. 50.

⁶⁵ . Βλ. παραπάνω σημ. 26.

⁶⁶ . Για τη Λογιστική Επιτροπή, βλ. τη σημείωση 25.

⁶⁷ . Βλ. παραπάνω τη σημείωση 28.

τύρβην, τήν ραδιουργίαν καί τήν βωμολοχίαν τῶν ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας, ἰδιώτευσεν ἐν Ναυπλίᾳ καί μικρόν πρός ζωάρκειάν ⁶⁹ του εἶχεν πόρον ἐκ του Συμβολαιογραφείου της μητροπόλεως ταύτης.

Τίς δέν ἐτίμα μέχρι σεβασμοῦ τόν εὐσεβῆ χριστιανόν καί ἀγαθόν πολίτην Α. Ἐλαιῶνα; Τίς δέν ἐθρήνησε τήν στέρησιν ἐνός τόσον πολυτίμου μέλους τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας; Τίμιε συναγωνιστά καί πιστέ φίλε Ἀναστάσιε, ἄλλον δέν ἔχομεν νά σοί προσφέρομεν φόρον, εἰμή τάς πρός τόν ὕψιστον θεόν θερμότερας εὐχάς ἡμῶν περί τῆς ἀναπαύσεως τῆς χριστιανικῆς ψυχῆς σου ἐν σκηναῖς δικαίων. Ἡ μνήμη σου ὡς μνήμη πολίτου διακεκριμένου ἐπί Ἑλληνισμῶ, ἐπί συνέσει, ἐπί τιμιότητι καί ἀγαθότητι καρδίας, μένει προσφιλῆς εἰς τούς ἐπιζώντας τῶν συναγωνιστῶν καί φίλων σου, ὅλων τῶν πολιτῶν τῆς Ἑλλάδος.

Γαῖαν ἔχε ἐλαφράν ! ⁷⁰

ΠΗΓΗ: Εφημ. Αἰών, φ. 1232 (Αθήναι, Πέμπτη 7 Φεβρουαρίου 1852) 2.

---

⁶⁸ . Εννοεῖ τὴ θητεία του ὡς εἰρηνοδίκη Ναυπλίου καὶ ἐν συνεχείᾳ ὡς συμβολαιογράφου μετὰ τὸ 1841. Βλ. παραπάνω τὴ σημείωση 11.

⁶⁹ . Ζωάρκεια ἢ ἐπιβίωση.

⁷⁰ . Ἡ νεκρολογία που παρουσιάζουμε, ἄκρως ἐπαινετική, ἀποτελεῖ τὴν πιο σημαντικὴ μαρτυρία γιὰ τὴν ἀγνότητα τῆς ψυχῆς τοῦ Ἀναστασίου Ἐλαιῶνος.